

**Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1962 Tarihli ve 1803 Sayılı Doğal Kaynaklar
üzerinde Daimi Egemenlik Kararı**

Genel Kurul,

12 Ocak 1952 tarihli ve 523 (VI) sayılı ve 21 Aralık 1952 tarihli ve (VII) sayılı kararlarını hatırlatarak;

Doğal Kaynaklar Üzerinde Daimi Egemenlik Komitesi'nin kurduğu ve bu örgüte self-determinasyon hakkının temel bir unsuru olarak doğal zenginlik ve kaynaklar üzerinde daimi egemenliğin durumu (statüsü) ile ilgili tam bir araştırmayı, gerektiğinde bu egemenliğin kuvvetlendirilmesi için tavsiyeler ile birlikte, yürütmek talimatını verdiği ve halkların ve milletlerin doğan zenginlik ve kaynakları üzerindeki daimi egemenliklerinin durumuyla ilgili araştırma yapılırken, Devletlerin milletlerarası hukuktan doğan hak ve görevlerine ve gelişen ülkelerin ekonomik gelişmelerinde milletlerarası işbirliğini teşvik etmenin önemine dikkat edilmesini kararlaştırdığı, 1314 (XII1) sayılı ve 12 Aralık 1958 tarihli kararını *hatırlatarak*;

Her Devletin doğal zenginlik ve kaynaklarını tasarruf etme konusundaki egemen hakkına saygı gösterilmesini tavsiye ettiği 1515 (XV) sayılı ve 15 Aralık 1969 tarihli kararını *hatırda tutarak*;

Bu konudaki herhangi bir tedbirin bütün Devletlerin doğal zenginlik ve kaynaklarını kendi menfaatlerine uygun şekilde serbestçe tasarruf etme konusundaki devredilmez haklarını tanınmasına ve Devletlerin ekonomik bağımsızlığına saygı gösterme esasına istinat etmesi gerektiğini *mülâhaza ederek*;

Aşağıda paragraf 4'de yer alan hiçbir hükümün, hiçbir halde herhangi bir Üye Devletin, halef Devletlerin ve Hükümetlerin daha önce sömürge idaresinde olan ülkelerin tam egemenliğine geçmelerinden önce kazanılan mallar konusundaki hak ve yükümlülükleri sorununun herhangi bir veçhesi hakkındaki tutumuna hâlel getirmezliğini *mülâhaza ederek*;

Devletlerin ve Hükümetlerin halefiyeti konusunun Milletlerarası Hukuk Komisyonu tarafından önceliği olan bir sorun olarak incelenmekte olduğunu *kaydederek*;

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişmeleri için milletlerarası işbirliğini iyileştirmenin arzuya şayan olduğunu ve gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler arasındaki ekonomik ve mali anlaşmaların eşitlik ve halkların ve milletlerin self-determinasyonu hakkı ilkelerine istinat etmesi gerektiğini *mülâhaza ederek*;

Ekonomik ve teknik yardım, borç ve artan şekilde yabancı yatırım sağlamanın, alıcı Devletin menfaatleri ile çatışan şartlara tabi olmaması gerektiğini *mülâhaza ederek*;

Bu gibi zenginlik ve kaynakların gelişmesini ve kullanılmasını iyileştirecek teknik ve bilimsel bilgi alış verişinden elde edilecek yararları, ve BM ve diğer milletlerarası örgütlerin o bağlamda oynamaları istenen önemli rolü *mülâhaza ederek*;

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişmelerini iyileştirme ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlama sorununa belirli bir önemi vererek;

Devletlerin doğal zenginlik ve kaynakları üzerinde devredilmez egemenliğini yaratma ve güçlendirmenin onların ekonomik bağımsızlığını takviye edeceğini *kaydederek*,

Doğal kaynaklar üzerinde daimi egemenlik konusunda BM tarafından ekonomik gelişme safhasındaki, bilhassa gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişmesi safhasındaki milletlerarası işbirliği ruhu içinde daha da incelenmesini *arzulayarak*,

Aşağıdaki hususları beyan eder:

1. Halkların ve milletlerin doğal zenginlik ve kaynakları üzerindeki egemenlik hakkı, bunların milli gelişmesi ve ilgili Devlet halkının refahı yararına kullanılmalıdır.

2. Bu gibi kaynakların araştırılması, geliştirilmesi ve tasarruf edilmesi ve de bu amaçlar için gerekli olan yabancı sermayenin ithali, halkların ve milletlerin serbest bir şekilde bu gibi faaliyetlere izin verme, onları sınırlama veya yasaklama hususunda gerekli veya arzuya şayan gördükleri kurallara ve şartlara uygun şekilde olmalıdır.

3. İzinin verildiği durumlarda, ithal edilen sermaye ve sermayenin kazancı, izinin hükümlerine, yürürlükteki milli kanunlara ve milletlerarası hukuka tabi olacaktır. Elde edilen kâr her bir durumda, yatırımcı Devletle alıcı (ev sahibi) Devlet arasında serbestçe kararlaştırılan oranlara göre paylaşılmalıdır; bunu yaparken, herhangi bir sebeple, o Devletin doğal zenginlik ve kaynakları üzerindeki egemenliğine hiçbir eksikliğin gelmemesini sağlamaya gerekli dikkat gösterilecektir.

4. Millileştirme, kamulaştırma veya istimval, ister yerli isterse yabancı olsun, ferdi veya özel menfaatlara üstün olduğu kabul edilen kamu yararı, kamu güvenliği veya milli menfaat gerekçe veya sebeplerine istinat edecektir. Böyle durumlarda, malike, egemenliğini kullanmak suretiyle bu gibi tedbirleri alan Devlette yürürlükte olan kurallara göre ve milletlerarası hukuka uygun şekilde, uygun bir tazminat verilecektir. Tazminat sorununun bir uyuşmazlığa yol açtığı herhangi bir durumda, bu gibi tedbirleri alan Devletin milli mercileri tüketilecektir. Ancak, egemen Devletle diğer ilgili tarafların anlaşması üzerine ihtilafın halli için tahkim veya milletlerarası adli tasviye yoluna gidilmelidir.

5. Halkların ve milletlerin doğal kaynakları üzerindeki egemenliğinin yararlı şekilde kullanılması Devletlerin egemen eşitliğine dayalı karşılıklı saygının gösterilmesi suretiyle ilerletilmelidir.

6. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişmesi için, gerek kamu, gerekse özel yatırım, bilgi ve hizmet değişimi, teknik yardım şeklindeki, gerekse bilimsel bilgi değişimi şeklindeki milletlerarası işbirliği, onların bağımsız milli gelişmelerini ilerletecek şekilde olacak ve doğal zenginlik ve kaynakları üzerindeki egemenliklerine saygı esasına istinat edecektir.

7. Halkların ve milletlerin doğal zenginlik ve kaynakları üzerindeki egemenlik haklarının ihlâli, BM Şartı'nın ruhuna ve ilkelerine aykırıdır ve milletlerarası işbirliğini ve barışın muhafazasını engeller.

8. Egemen Devletler tarafından veya onlar arasında serbestçe yapılan yabancı yatırım anlaşmalarına iyi niyetle riayet edilecektir; Devletler ve Milletlerarası örgütler

harfiyen ve bilinçli bir şekilde halkların ve milletlerin doğal zenginlik ve kaynakları üzerindeki egemenliklerine, Şart'a ve bu Kararda belirtilen ilkelere uygun şekilde saygı gösterecektir.

II

Milletlerarası Hukuk Komisyonu'nun, Genel Kurul'un incelemesine arz etmek üzere Devletlerin Sorumluluğu konusunun tedvini üzerindeki çalışmasını çabuklaştırma kararını alkışlar.

III

Genel Sekreter'den doğal kaynaklar üzerindeki daimi egemenlik konusunun çeşidi veçhelerini incelemeyi devam etmesini, bunu yaparken Üye Devletlerin, ekonomik gelişme alanındaki milletlerarası işbirliğini teşvik edip egemen haklarının muhafazasını sağlama arzusunu dikkate almasını, ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'e ve mümkünse, 18. oturumunda Genel Kurula rapor vermesini rica eder.